TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. sausio 19 d. *

Byloje C-330/03

dėl *Tribunal Supremo* (Ispanija) 2003 m. liepos 21 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2003 m. liepos 29 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos

prieš

Administración del Estado,

dalyvaujant

Giuliano Mauro Imo,

* Proceso kalba: ispanų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Schiemann, N. Colneric, E. Juhász ir E. Levits (pranešėjas),

generalinis advokatas P. Léger,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos*, atstovaujamos *abogado* A. González Salinas,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos N. Díaz Abad,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* A. Cingolo,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Kruse,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos H. Støvlbæk ir F. Castillo de la Torre,

susipažinęs su 2005 m. birželio 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/48/EEB dėl bendrosios aukštojo mokslo diplomų, išduotų po bent trejų metų profesinio mokymo ir lavinimo, pripažinimo sistemos (OL 1989, L 19, p. 16, toliau – direktyva) 3 straipsnio pirmosios pastraipos a punkto, 4 straipsnio 1 dalies bei EB 39 ir EB 43 straipsnių išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas byloje *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos* (Kelių, kanalų ir uostų inžinierių sąjunga, toliau — sąjunga) prieš *Administración del Estado* dėl Italijos piliečio G. M. Imo, turinčio Italijoje išduotą civilinės inžinerijos, hidraulikos specializacijos, diplomą, prašymo leisti jam pradėti dirbti pagal kelių, kanalų ir uostų inžinieriaus profesiją Ispanijoje.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Direktyvos tikslas – nustatyti diplomų pripažinimo būdą, siekiant Europos piliečiams sudaryti sąlygas dirbti pagal visas tas profesinės veiklos rūšis, kurios priimančiojoje valstybėje narėje yra leidžiamos baigus mokymą ir lavinimą po vidurinės mokyklos, jei jie yra baigę bent trejų metų trukmės studijas ir turi parengimą tokiai veiklai patvirtinantį kitoje valstybėje narėje išduotą diplomą.

4 Pagal direktyvos 1 straipsnio c punktą „reglamentuojama profesija – tai reglamentuojama profesinė veikla ar veiklos rūšys, kurios valstybėje narėje sudaro šią profesiją".

5 Direktyvos 3 straipsnio pirmoji pastraipa nurodo:

„Tais atvejais, kai norint priimančiojoje valstybėje narėje pradėti ar toliau dirbti pagal reglamentuojamą profesiją reikia turėti diplomą, kompetentinga institucija negali, remdamasi tuo, kad kvalifikacija nėra pakankama, atsisakyti leisti valstybės narės piliečiui pradėti ar toliau dirbti pagal tą profesiją tomis pačiomis sąlygomis, kurios taikomos saviems piliečiams:

a) jei pareiškėjas turi diplomą, reikalaujamą kitoje valstybėje narėje norint pradėti ar toliau dirbti pagal tą profesiją jos teritorijoje, ir tas diplomas buvo išduotas valstybėje narėje, <...>

<...>"

6 Direktyvos 4 straipsnio 1 dalis patikslina:

„Nepaisant 3 straipsnio, priimančioji valstybė narė taip pat gali reikalauti, kad pareiškėjas:

a) pateiktų profesinę patirtį įrodantį dokumentą tais atvejais, kai mokymo ir lavinimo trukmė, kuri, kaip išdėstyta 3 straipsnio a ir b punktuose, pažymima pateikiant paraišką, yra bent vieneriais metais trumpesnė negu reikalaujama priimančiojoje valstybėje narėje. <...>

<...>

<...>

b) baigtų ne ilgesnį kaip trejų metų adaptacijos laikotarpį arba laikytų kvalifikacinį egzaminą ar testą:

— jei mokymo ir lavinimo, kurį jis yra įgijęs, kaip nustatyta 3 straipsnio a ir b punktuose, dalykai gerokai skiriasi nuo tų dalykų, kurie nurodyti diplome, kurio reikalaujama priimančiojoje valstybėje narėje, arba

— jei 3 straipsnio a punkte minėtu atveju priimančiojoje valstybėje narėje reglamentuojama profesija apima vieną ar keletą reglamentuojamų profesinės veiklos rūšių, kurios valstybėje narėje, iš kurios pareiškėjas yra kilęs ar

atvykęs, nepriklauso reglamentuojamai profesijai, o tas skirtumas atitinka priimančiojoje valstybėje narėje konkrečiai reikalaujamą mokymą ir lavinimą bei apima dalykus, kurie gerokai skiriasi nuo tų dalykų, nurodytų pareiškėjo pateiktame diplome <...>

<...>

<...>"

7 Direktyvos 7 straipsnis reglamentuoja asmenų, kurie naudojasi Bendrijos diplomų pripažinimo sistema, teisę naudotis savo profesijos pavadinimu ir teisę naudotis savo moksliniu vardu. Šio straipsnio 1 ir 2 dalys numato:

„1. Priimančiųjų valstybių narių kompetentingos institucijos pripažįsta valstybių narių piliečių, kurie atitinka sąlygas, keliamas norintiems pradėti dirbti pagal reglamentuojamą profesiją ar toliau dirbti pagal ją jų teritorijoje, teisę naudotis priimančiosios valstybės narės profesijos pavadinimu, atitinkančiu tą profesiją.

2. Priimančiųjų valstybių narių kompetentingos institucijos pripažįsta valstybių narių piliečių, kurie atitinka sąlygas, keliamas norintiems pradėti dirbti pagal reglamentuojamą profesiją ir toliau dirbti pagal ją jų teritorijoje, teisę naudotis teisėtu moksliniu vardu, įgytu savo kilmės valstybėje narėje ar valstybėje narėje, iš kurios jie yra atvykę, ir prireikus to vardo santrumpa tos valstybės kalba. Priimančioji valstybė narė gali reikalauti, kad po šio vardo būtų nurodoma jį suteikusios įstaigos ar egzaminų komisijos pavadinimas ir vieta."

Nacionalinės teisės aktai

8 Direktyva buvo perkelta į Ispanijos teisę 1991 m. spalio 25 d. Karališkuoju dekretu Nr. 1665/1991, nustatančiu bendrą aukštojo mokslo diplomų, išduotų Europos Sąjungos valstybėse narėse, kurios reikalauja bent trejų metų profesinio mokymo, pripažinimo sistemą (1991 m. lapkričio 22 d. BOE, Nr. 280, p. 37916). Šio dekreto 4 ir 5 straipsniai iš esmės perkelia direktyvos 3 ir 4 straipsnių nuostatas.

9 Pagal Ispanijos teisės aktus kelių, kanalų ir uostų inžinieriaus profesija („ingeniero de caminos, canales y puertos") apima daug veiklos rūšių, pavyzdžiui, hidraulinės įrangos, sausumos, jūros, upių transporto infrastruktūros projektavimą ir įrengimą, pakrančių apsaugą ir teritorijos, įskaitant miestų, tvarkymo darbus. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad kalbama apie reglamentuojamą profesiją, kai teisė pradėti dirbti pagal ją ir toliau dirbti priklauso nuo Ispanijos diplomo turėjimo, išduoto po vidurinės mokyklos specialaus šešerių metų mokymo ar lavinimo arba lygiaverčio mokymo, įgyto kitoje valstybėje narėje ir pripažinto Krašto plėtros ministerijos. Bet kuris asmuo, norintis toliau dirbti pagal šią profesiją Ispanijoje, prieš tai turi įstoti į *Colegio*, taikant pirmiau aprašyto mokymo įgijimo reikalavimą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 G. M. Imo turi Italijoje išduotą civilinės inžinerijos, hidraulikos specializacijos, („laurea in ingegneria civile idraulica") diplomą, suteikiantį teisę šioje valstybėje dirbti pagal inžinieriaus-hidrauliko profesiją. 1996 m. birželio 27 d. jis kreipėsi į Ispanijos krašto plėtros ministeriją su prašymu pripažinti jo diplomą, kad jis galėtų Ispanijoje pradėti dirbti pagal kelių, kanalų, uostų inžinieriaus profesiją.

11 1996 m. lapkričio 4 d. sprendimu minėta ministerija pripažino G. M. Imo diplomą ir leido jam pradėti dirbti pagal kelių, kanalų, uostų inžinieriaus profesiją netaikant jokios išankstinės sąlygos.

12 *Colegio* pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo *Audiencia Nacional*. Per procesą ji pabrėžė esminius skirtumus tarp kelių, kanalų, uostų inžinieriaus profesijos Ispanijoje ir inžinieriaus-hidrauliko profesijos Italijoje, atsižvelgiant tiek į mokymo turinį, tiek į kiekvienos iš šių profesijų apimamas veiklos rūšis.

13 1998 m. balandžio 1 d. sprendimu šis ieškinys buvo atmestas būtent dėl to, kad inžinieriaus-hidrauliko diplomas suteikia teisę pradėti dirbti Italijoje pagal tą pačią kelių, kanalų ir uostų inžinieriaus profesiją, kuri numatyta Ispanijoje. Be to, šis teismas nurodo, kad tokio inžinieriaus diplomo turėtojo baigtas mokymas apima pagrindinius dalykus, kurių Ispanijoje reikalaujama nagrinėjamos inžinieriaus profesijos rūšies atžvilgiu.

14 *Colegio* pateikė kasacinį skundą *Tribunal Supremo*. Pastarasis iš karto pripažino, kad abu nagrinėjami mokymai iš esmės skiriasi ir todėl *Audiencia Nacional* klaidingai vertino faktus.

15 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Supremo* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar Direktyvos 89/48 <...> 3 straipsnio a punktas, nagrinėjamas kartu su 4 straipsnio 1 dalimi, gali būti aiškinamas taip, kad jis leidžia priimančiajai

valstybei narei iš dalies pripažinti pareiškėjo, turinčio inžinieriaus-hidrauliko („ingegnere civile idraulico“) (Italijoje išduotą) diplomą, kuris nori verstis šia profesija kitoje valstybėje narėje, kurios teisės aktai kelių, kanalų ir uostų inžinieriaus („ingeniero de Caminos, Canales y Puertos“) profesiją pripažįsta reglamentuojama profesine kvalifikacija? Darytina prielaida, kad priimančiojoje valstybėje narėje ši profesija apima veiklos rūšis, kurios ne visuomet atitinka pareiškėjo diplomą, ir kad šiuo diplomu patvirtintas mokymas neapima kai kurių pagrindinių dalykų, kurių paprastai reikalaujama norint gauti kelių, kanalų ir uostų inžinieriaus diplomą priimančiojoje valstybėje narėje.

2) Teigiamai atsakius į pirmąjį klausimą, ar pareiškėjų, kurie nori verstis profesija kaip savarankiškai dirbantys asmenys ar pagal darbo sutartį dirbantys asmenys kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie įgijo savo profesinę kvalifikaciją, teisių suvaržymas atitinka EB 39 ir EB 43 straipsnius tiek, kiek priimančioji valstybė narė savo vidaus teisės aktais gali panaikinti profesinės kvalifikacijos pripažinimo iš dalies galimybę, jei toks sprendimas, kuris iš esmės atitinka Direktyvos 89/48/EEB <...> 4 straipsnį, darbui pagal profesiją nustato neproporcingus papildomus reikalavimus?

Pateiktuose klausimuose „pripažinimas iš dalies“ reiškia pripažinimą, kuris pareiškėjui leidžia dirbti inžinieriumi tiktai tam tikrame bendresnės kelių, kanalų ir uostų profesijos, reglamentuojamos priimančiojoje valstybėje narėje, sektoriuje (hidraulikos), netaikant papildomų Direktyvos 89/48 <...> 4 straipsnio 1 dalyje numatytų reikalavimų.“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

16 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar direktyva draudžia tai, kad kitoje valstybėje narėje išduoto diplomo turėtojui pateikus prašymą leisti pradėti dirbti pagal kitoje valstybėje narėje reglamentuojamą profesiją, pastarosios valstybės valdžios institucijos tik iš dalies patenkina tokį prašymą, nustatydamos tam tikras sąlygas ir apribodamos leidimo, kurį jos suteikia, veikimo sritį tik tomis profesinės veiklos rūšimis, kuriomis galima pradėti verstis pagal minėtą diplomą valstybėje narėje, kurioje jis buvo gautas.

17 Norint atsakyti šį klausimą, reikia išnagrinėti, pirma, direktyvos atitinkamų nuostatų formuluotes, antra, jos bendrą struktūrą bei, trečia, ja siekiamus tikslus.

18 Visų pirma reikia priminti, kad direktyvos formuluotė neleidžia, tačiau aiškiai ir nedraudžia profesinių kvalifikacijų pripažinimo iš dalies, kuris nurodytas sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Iš tiesų direktyvos 3 straipsnio pirmosios pastraipos a punkte numatytas draudimas netaikomas tokiam pripažinimui iš dalies tiek, kiek priimtas sprendimas dėl suinteresuotojo asmens prašymo, leidžiant jam pradėti dirbti tiktai pagal tam tikrą priimančiojoje valstybėje narėje reglamentuojamos profesinės veiklos rūšį, neturėtų būti sutapatinamas su atsisakymu leisti pradėti dirbti pagal šią profesiją.

19 Toliau kalbant apie direktyvos struktūrą, reikia priminti, kad direktyva nustatyta abipusio diplomų pripažinimo sistema nereiškia, kad kitose valstybėse narėse išduoti diplomai patvirtina analogišką ar panašų mokymą priimančioje valstybėje narėje. Iš tiesų remiantis direktyva nustatyta sistema diplomas yra pripažįstamas atsižvelgiant

ne į patiės mokymo, kurį jis patvirtina, vertę, o į tai, kad jis valstybėje narėje, kurioje yra išduotas ar pripažintas, leidžia pradėti dirbti pagal reglamentuojamą profesiją. Kilmės valstybėje narėje įgyto mokymo organizavimo ar turinio skirtumai, lyginant su mokymu priimančiojoje valstybėje narėje, nėra pakankami, kad galima būtų pateisinti atsisakymą pripažinti atitinkamą profesinę kvalifikaciją. Jeigu šie skirtumai yra esminiai, jais galima pateisinti nebent priimančiosios valstybės narės reikalavimą prašytojui įvykdyti vieną ar kitą minėtos direktyvos 4 straipsnyje numatytą kompensavimo priemonę (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Beuttenmüller*, C-102/02, Rink. p. I-5405, 52 punktą).

20 Iš to išplaukia, kaip teisingai generalinis advokatas nurodo savo išvados 40–43 punktuose, kad direktyvos 3 straipsnio pirmosios pastraipos a punkte nustatyta formuluotė „ta pati profesija" turi būti suprantama kaip apimanti profesijas, kurios kilmės valstybėje narėje ir priimančiojoje valstybėje narėje yra identiškos, analogiškos ar tam tikrais atvejais paprasčiausiai lygiavertės veiklos rūšių, kurias jos apima, atžvilgiu. Tokį aiškinimą patvirtina direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto antra įtrauka. Tais atvejais, kuriuos nurodo ši nuostata, kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, siekdamos nustatyti, ar iš tiesų kalbama apie „tą pačią profesiją" ir ar prireikus reikia taikyti vieną iš šioje nuostatoje numatytų kompensavimo priemonių, turi atsižvelgti į kiekvieną veiklos rūšį, kurią apima nagrinėjama profesija atitinkamose dviejose valstybėse narėse. Tai reiškia, kad net jeigu direktyvoje reglamentuojama profesija suvokiama bendrai, vis dėlto ji pripažįsta realiai egzistuojant atskiras profesinės veiklos rūšis ir atitinkamus mokymus. Todėl skirtingas požiūris į kiekvieną iš veiklos rūšių, kurias apima reglamentuojama profesija, nepažeidžia bendros direktyvos struktūros.

21 Priešinga pozicija šiuo klausimu, kurios laikosi Ispanijos ir Švedijos vyriausybės, nepriimtina. Nors direktyvos 3 straipsnio pirmoji pastraipa valstybės narės piliečiui, turinčiam direktyvoje numatytą diplomą, suteikia teisę „pradėti dirbti pagal profesiją (kuriai reikia šio diplomo) ar toliau dirbti tomis pačiomis sąlygomis, kurios taikomos saviems piliečiams", ši nuostata neturėtų būti aiškinama kaip visuomet ir be jokių

išimčių leidžianti visiškai pradėti verstis bet kuria veiklos rūšimi, kurią apima ši profesija priimančiojoje valstybėje narėje. Šiuo klausimu generalinis advokatas savo išvados 48–53 punktuose nurodė, kad šis pasakymas yra paprasčiausia pagrindinių Bendrijos diplomų pripažinimo sistemos nediskriminavimo ir abipusio pasitikėjimo principų išraiška.

22 Direktyvos 7 straipsnio 1 dalis numato, kad priimančiųjų valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos pripažįsta kitų valstybių narių piliečių, kurie atitinka sąlygas, keliamas norintiems pradėti dirbti pagal reglamentuojamą profesiją ar toliau dirbti pagal ją jų teritorijoje, teisę naudotis priimančiosios valstybės narės profesijos pavadinimu, atitinkančiu tą profesiją. Šia nuostata, numatančia praktines tos pačios direktyvos 3 ir 4 straipsnyje numatytų taisyklių pasekmes, siekiama palengvinti kitų valstybių narių piliečių, kurie jose įgijo diplomus, asimiliaciją su priimančiosios valstybės narės piliečiais, kurie įgijo profesinę kvalifikaciją pastarojoje valstybėje. Vis dėlto 7 straipsnio 1 dalyje numatyta teise naudotis šios profesijos pavadinimu galima tik suinteresuotiesiems asmenims įvykdžius visas sąlygas, reikalaujamas norint pradėti dirbti ir toliau dirbti pagal atitinkamą profesiją.

23 Galiausiai pirmiau išdėstyti argumentai visapusiškai atitinka teleologinį direktyvos aiškinimą. Iš tiesų iš direktyvos trečios ir ketvirtos konstatuojamųjų dalių matyti, kad jos pagrindinis tikslas sudaryti sąlygas asmenims, turintiems vienoje valstybėje narėje išduotus diplomus, pradėti dirbti pagal profesinės veiklos rūšis, atitinkančias kitoje valstybėje narėje esančias rūšis, ir įtvirtinti Europos piliečio teisę naudotis profesiniais įgūdžiais bet kurioje valstybėje narėje. Be to, reikia pastebėti, kad direktyva buvo priimta EB sutarties 57 straipsnio 1 dalies (po pakeitimo – EB 47 straipsnio 1 dalis) pagrindu. Iš pastarosios nuostatos formuluotės matyti, kad šioje byloje nagrinėjamomis direktyvomis siekiama sudaryti diplomų, pažymėjimų ir kitų dokumentų abipusio pripažinimo sąlygas, nustatant bendras taisykles ir kriterijus, kad kiek įmanoma būtų galima automatiškai pripažinti minėtus diplomus, pažymėjimus ir kitus dokumentus. Tačiau jos neskirtos tam, kad būtų sunkiau

pripažinti tokius diplomus, pažymėjimus ir kitus dokumentus situacijose, kurių neapima šios direktyvos, ir neturėtų turėti tokio poveikio (2002 m. sausio 22 d. Sprendimo *Dreessen*, C-31/00, Rink. p. I-663, 26 punktas).

24 Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad direktyvos 4 straipsnio 1 dalis, aiškiai leidžianti kompensavimo priemones, turi būti taikoma tik tais atvejais, jeigu jos proporcingos siekiamam tikslui. Kitais žodžiais, nors šios priemonės aiškiai leidžiamos, tačiau jos tam tikrais atvejais gali būti lemiamas veiksnys tam, kad valstybės narės pilietis pasinaudotų direktyva jam suteikiamomis teisėmis. Iš tiesų tiek adaptacijos laikotarpis, tiek kvalifikacinis egzaminas ar testas reikalauja daug laiko ir suinteresuotojo asmens pastangų. Minėtų priemonių netaikymas gali labai sutrukdyti, netgi būti lemiamas, vienos valstybės narės piliečiui, norinčiam pradėti dirbti pagal reglamentuojamą profesiją kitoje valstybėje narėje. Pagrindinėje byloje nagrinėjamais atvejais suinteresuotajam asmeniui pateikus prašymą suteiktas leidimas iš dalies pradėti dirbti pagal nagrinėjamą profesiją, jį atleidžiant nuo kompensavimo priemonių ir jam suteikiant teisę iškart pradėti dirbti pagal profesinės veiklos rūšis, kurių kvalifikaciją jis jau įgijo, atitinka direktyva siekiamus tikslus.

25 Iš to išplaukia, kad nei direktyvos formuluotė, nei struktūra, nei tikslai nedraudžia galimybės pradėti dirbti iš dalies pagal reglamentuojamą profesiją sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą prasme. Galima aiškiai teigti, kaip tvirtina Ispanijos ir Švedijos vyriausybės, kad dėl tokio pradėjimo dirbti iš dalies gali padaugėti kitų valstybių narių piliečių autonomiškai vykdomos profesinės veiklos rūšių ir todėl gali kilti tam tikra sumaištis tarp vartotojų. Vis dėlto šios potencialios rizikos nepakanka, kad būtų galima nuspręsti, jog profesinių kvalifikacijų pripažinimas iš dalies neatitinka direktyvos. Iš tiesų egzistuoja pakankamai veiksmingos jos kompensavimo priemonės, pavyzdžiui, galimybė atitinkamus asmenis įpareigoti nurodyti įstaigos ar egzaminų komisijos, suteikusios jiems mokslinį vardą, pavadinimą ir vietą. Be to, priimančioji valstybė narė visuomet gali suinteresuotuosius asmenis įpareigoti visuose teisiniuose ir komerciniuose dokumentuose jos teritorijoje naudoti mokslinį vardą ar atitinkamos profesijos

pavadinimą originalo kalba ir forma bei jo vertimą į oficialią priimančiosios valstybės narės kalbą, taip užtikrinant jo supratimą bei išvengiant bet kokios rizikos suklysti.

26 Atsižvelgiant į visa tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad direktyva nedraudžia, valstybėje narėje išduoto diplomo turėtojui pateikus prašymą suteikti leidimą pradėti dirbti pagal kitoje valstybėje narėje reglamentuojamą profesiją, pastarosios valstybės valdžios institucijoms tokį prašymą patenkinti iš dalies, jeigu diplomo turėtojas to prašo, apribojant leidimo veikimo sritį tik tomis veiklos rūšimis, kuriomis galima verstis pagal minėtą diplomą valstybėje narėje, kurioje jis buvo gautas.

Dėl antrojo klausimo

27 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar pagrindinės bylos aplinkybėmis EB 39 ir EB 43 straipsniai draudžia priimančiajai valstybei narei neleisti pradėti dirbti iš dalies pagal reglamentuojamos profesijos vieną ar kelias veiklos rūšis, kurias ji apima.

28 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pagal EB 43 straipsnio antrąją pastraipą įsisteigimo laisve naudojamasi tomis pačiomis sąlygomis, kurios įsisteigimo šalies teisės aktuose yra nustatytos jos pačios subjektams. Iš to išplaukia, kad kai teisė pradėti verstis tam tikra veikla ar ja verstis yra reglamentuojama priimančiojoje valstybėje narėje, kitos valstybės narės pilietis, siekiantis verstis šia veikla, iš esmės turi atitikti šio reglamentavimo sąlygas (1995 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Gebhard*, C-55/94, Rink. p. I-4165, 36 punktas ir 2001 m. vasario 1 d. Sprendimo *Mac Quen ir kt.*, C-108/96, Rink. p. I-837, 25 punktas).

29 Sąlygos, taikomos norint pradėti dirbti pagal kelių, kanalų ir uostų inžinieriaus profesiją, šiuo metu nėra suderintos Bendrijos lygmeniu. Valstybės narės yra kompetentingos nustatyti šias sąlygas, direktyvai neribojant jų kompetencijos šiuo klausimu. Tačiau valstybės narės turi vykdyti savo kompetenciją šioje srityje laikydamosi EB sutartimi garantuojamų pagrindinių laisvių (žr. 1998 m. spalio 29 d. Sprendimo *De Castro Freitas ir Escallier*, C-193/97 ir C-194/97, Rink. p. I-6747, 23 punktą; 2000 m. spalio 3 d. Sprendimo *Corsten*, C-58/98, Rink. p. I-7919, 31 punktą ir minėto sprendimo *Mac Quen ir kt.* 24 punktą).

30 Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką, nacionalinės teisės aktai, ribojantys šias pagrindines laisves arba dėl kurių naudojimasis jomis mažiau patrauklus, yra pateisinami, jeigu atitinka keturis reikalavimus: taikomi nediskriminuojant, atitinka privalomus bendrojo intereso pagrindus, yra tinkami tikslui pasiekti ir negali viršyti to, kas būtina pasiekti šį tikslą (žr. būtent 1993 m. kovo 31 d. Sprendimo *Kraus*, C-19/92, Rink. p. I-1663, 32 punktą; minėto sprendimo *Gebhard* 37 punktą; 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Haim*, C-424/97, Rink. p. I-5123, 57 punktą ir minėto sprendimo *Mac Quen ir kt.* 26 punktą).

31 Panašiais į nagrinėjamą pagrindinėje byloje atvejais priimančiosios valstybės narės teisės aktai, nesuteikiantys šios valstybės valdžios institucijoms bet kokios galimybės leisti iš dalies pradėti dirbti pagal profesiją, gali sukliudyti arba padaryti mažiau patrauklų naudojimąsi laisvu asmenų judėjimu bei įsisteigimo laisve, nors šie teisės aktai yra taikomi priimančiosios valstybės narės ir kitų valstybių narių piliečiams.

32 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų tikslo pažymėtina, kaip nurodė Ispanijos ir Švedijos vyriausybės, kad profesinių kvalifikacijų pripažinimas iš dalies iš

tikrųjų galėtų suskaidyti reglamentuojamas profesijas valstybėje narėje į skirtingas veiklos rūšis. Tai iš esmės reikštų, kad paslaugų gavėjai gali būti suklaidinti, todėl gali būti klaidingai suprantamas minėtų kvalifikacijų mastas. Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad paslaugų gavėjų, o bendriau vartotojų, apsauga yra privaloma bendrojo intereso sąlyga, kuria galima pateisinti įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas apribojimus (žr. 1986 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, 220/83, Rink. p. 3663, 20 punktą; 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Läärä ir kt.*, C-124/97, Rink. p. I-6067, 33 punktą ir 2003 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Anomar ir kt.*, C-6/01, Rink. p. I-8621, 73 punktą).

33 Be to, reikia, kad tokiu tikslu grindžiamos priemonės neviršytų to, kas reikalinga jam pasiekti. Šiuo atžvilgiu, kaip nurodo Europos Bendrijų Komisija, reikia atskirti dvi skirtingas situacijas, kurios gali susidaryti, kai valstybės narės valdžios institucijų prašoma pripažinti profesines kvalifikacijas, įgytas kitoje valstybėje narėje, ir kai turinio, mokymo ar veiklos rūšių, kurias apima nagrinėjama profesija, skirtumas dviejose valstybėse trukdo pripažinti visiškai ir nedelsiant. Reikia atskirti atvejus, kurie direktyvoje numatytomis priemonėmis gali būti objektyviai išspręsti, ir tuos, kurie negali.

34 Pirmiausia kalbama apie tuos atvejus, kai kilmės valstybėje narėje ir priimančiojoje valstybėje narėje dviejų profesijų panašumas yra toks, kad iš esmės jas galima laikyti „ta pačia profesija“ direktyvos 3 straipsnio pirmosios pastraipos a punkto prasme. Tokiais atvejais prašytojo mokymo spragos, lyginant su reikalaujamu mokymu priimančiojoje valstybėje narėje, veiksmingai gali būti panaikintos taikant direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatytas kompensavimo priemones, taip užtikrinant suinteresuotojo asmens visapusišką integravimąsi į priimančiosios valstybės narės profesinių santykių sistemą.

35 Tačiau antru atveju, kaip teisingai pasakė Komisija, kalbama apie atvejus, kurių neapima direktyva, ta prasme, kad skirtumai tarp veiklos sričių yra tokie dideli, jog iš tiesų reikia baigti visapusišką mokymą. Vertinant objektyviai tai yra veiksnys, galintis paskatinti suinteresuotąjį asmenį kitoje valstybėje narėje nesiversti viena ar keliomis veiklos rūšimis, kurių kvalifikaciją jis turi.

36 Priimančiosios valstybės narės valdžios institucijos ir ypač teismai turi kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti, kiek suinteresuotojo asmens įgyto mokymo turinys skiriasi nuo reikalaujamo šioje valstybėje. Be to, pagrindinėje byloje *Tribunal Supremo* pripažino, kad mokymo, patvirtinančio inžinieriaus-hidrauliko profesiją Italijoje ir kelių, kanalų ir uostų profesiją Ispanijoje, turinys iš tikrųjų tiek skiriasi, kad kompensavimo ar adaptacijos priemonių taikymas prilygtų suinteresuotojo asmens įpareigojimui įgyti naują profesinį mokymą.

37 Be to, konkrečiais į nagrinėjamą pagrindinėje byloje panašiais atvejais vienas iš lemiamų veiksnių yra tas, ar profesinė veikla, kuria norima verstis priimančiojoje valstybėje narėje, yra objektyviai atskiriama nuo visų veiklos rūšių, kurias apima atitinkama profesija šioje valstybėje. Vis dėlto, kaip generalinis advokatas pastebėjo savo išvados 86 ir 87 punktuose, vienas iš lemiamų kriterijų šiuo atžvilgiu yra tas, ar šia veikla savarankiškai ar autonomiškai galima verstis valstybėje narėje, kurioje buvo įgyta nagrinėjama profesinė kvalifikacija.

38 Kadangi nagrinėjama veikla yra objektyviai atskiriama nuo visų veiklos rūšių, kurias apima atitinkama profesija priimančiojoje valstybėje narėje, galima daryti išvadą, kad

atgrasantis poveikis dėl nesuteikiamos bet kokios atitinkamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo iš dalies galimybės yra per didelis, kad jį būtų galima atsverti būgštavimais dėl galimos grėsmės paslaugų gavėjams. Tokiu atveju teisėtas vartotojų ir kitų paslaugų gavėjų apsaugos tikslas gali būti pasiektas mažiau ribojančiomis priemonėmis, pavyzdžiui, įpareigojimu nurodyti originalų mokslinį vardą ar profesijos pavadinimą tiek ta kalba, kuria jis išduotas, ir originalia forma, tiek oficialia priimančiosios valstybės narės kalba.

39 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad EB 39 ir EB 43 straipsniai nedraudžia valstybei narei neleisti pradėti dirbti iš dalies pagal profesiją, kai suinteresuotojo asmens mokymo spragos, palyginti su reikalaujamu mokymu priimančiojoje valstybėje narėje, gali būti veiksmingai panaikintos minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatytomis kompensavimo priemonėmis. Tačiau EB 39 ir EB 43 straipsniai draudžia valstybei narei neleisti pradėti dirbti iš dalies, kai to prašo suinteresuotasis asmuo ir kai veiklos sričių skirtumai yra tokie dideli, kad iš tikrųjų reikėtų baigti visą mokymą, nebent šis atsisakymas leisti pradėti dirbti iš dalies yra pateisinamas privalomais bendrojo intereso pagrindais, užtikrinančiais jais siekiamo tikslo įgyvendinimą, neviršijant to, kas būtina jam pasiekti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

40 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kuria patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva 89/48/EEB dėl bendrosios aukštojo mokslo diplomų, išduotų po bent trejų metų profesinio mokymo ir lavinimo, pripažinimo sistemos nedraudžia, valstybėje narėje išduoto diplomo turėtojui pateikus prašymą suteikti leidimą pradėti dirbti pagal kitoje valstybėje narėje reglamentuojamą profesiją, pastarosios valstybės valdžios institucijoms tokį prašymą patenkinti tik iš dalies, jeigu diplomo turėtojas to prašo, apribojant leidimo veikimo sritį tik tomis veiklos rūšimis, kuriomis galima verstis pagal minėtą diplomą valstybėje narėje, kurioje jis buvo gautas.**

2. **EB 39 ir EB 43 straipsniai nedraudžia valstybei narei neleisti pradėti dirbti iš dalies pagal profesiją, kai suinteresuotojo asmens mokymo spragos, palyginti su reikalaujamu mokymu priimančiojoje valstybėje narėje, gali būti veiksmingai panaikintos minėtos direktyvos 89/48 4 straipsnio 1 dalyje numatytomis kompensavimo priemonėmis. Tačiau EB 39 ir EB 43 straipsniai draudžia valstybei narei neleisti pradėti dirbti iš dalies, kai to prašo suinteresuotasis asmuo ir kai veiklos sričių skirtumai yra tokie dideli, kad iš tikrųjų reikėtų baigti visą mokymą, nebent šis atsisakymas leisti pradėti dirbti iš dalies yra pateisinamas privalomais bendrojo intereso pagrindais, užtikrinančiais jais siekiamo tikslo įgyvendinimą, neviršijant to, kas būtina jam pasiekti.**

Parašai.